

ligheden af den Regering, vi nu have haft i 7 Aar siden Systemskiftet, den Mængde store og vigtige Love, som det ærede Flertal og dets Regering have gennemført, skønt Regeringen er en komplet Parti-regering og intet andet. Man anfører, at vi aldrig have haft en saa frugtbar Periode. Ja, det sidste er tilnærmelsesvis rigtigt, naar man tæller Lovene eller vejer dem kvantitativt; kvalitativt derimod kunde det være et stort Spørgsmaal, om denne Periode just har været saa overmaade dejlig. Men kvantitativt har den ganske vist været meget frugtbar. Men hvori ligger det? Er det just hovedsagelig eller alene Regeringen eller Folketingets Flertal, der har Æren deraf, hvis der er nogen Ære ved det? Jeg tvivler om det. Jeg tror, de kunne takke det Held, som de have haft, at der umiddelbart før Systemskiftet var indtraadt et Skisma i Tinget heroventil, som gav dem Chancer for at kunne med lidt Manøvrering skaffe sig Flertal for deres Anskuelser i begge Ting. Det er dog vistnok, naar alt kommer til alt, for en væsentlig Del den lille Gruppe oppe i Landstinget, ved hvis Hjælp de have været i Stand til at tvinge Vægtskaalen til den rette Side, som har givet dem saadan Luft og Vind i Sejlene, at de have kunnet gennemføre alle de mange Reformere, som de nu ere saa glade ved, og som jeg haaber, at ogsaa Befolkningen vil komme til at glæde sig noget over — jeg tror nu ikke, det vil blive til Glæde altsammen. Hvorom alting er, vil jeg paa ny anbefale, at vi søge at blive enige om at støtte efter bedste Evne den ny Regering, som kommer, og give den fri Hænder til at skaffe det krogede bragt i Lave, give den fri Hænder til at virke for at fremme Landets Velfærd. Den kan saa vist behøve det.

Maa jeg bløt til Slutning — jeg glemte det før — vende tilbage til det ærede Medlem for Svendborg Amts 5te Valgkreds (Deuntzer), som troede at kunne slaa sig op paa, at jeg ikke havde taget Afstand fra nogen af Personerne i nogen af Venstregeringerne. Det er ikke min Sædvane at angribe Personerne, det er min Sædvane at lade Personerne vise, hvad de kunne og ville, og det var med den Udtalelse, jeg modtog det ærede Medlem, da han mødte med sit første Venstreministerium.

Det har jeg fulgt loyalt; jeg har ikke lagt ham et Halmstraa i Vejen paa andre Punkter, end hvor min Overbevisning bød mig at være imod ham. Jeg har gjort, hvad jeg kunde, for at ikke Vejen skulde blive mere knudret, end den har været;

og det fortjener jeg ingen Utak for. Jeg venter ganske vist ingen Tak derfor, og det ønsker jeg heller ikke; men jeg fortjener ingen Bebrejdelse for, at jeg ikke paa dette Punkt rettede nogen Anke mod nogen af de Personer, der kom ind i denne Regering.

Jeg har sagt forleden Dag — og det har jeg gentaget i Dag, og det fastholder jeg —, hvorfor jeg ikke nogen Sinde har haft Tillid til Manden Alberti. Det skyldtes den Affære, som jeg har nævnt, og som det ærede Medlem for Svendborg Amts 5te Valgkreds vistnok ikke er ukendt med, han bør i hvert Tilfælde ikke være ubekendt dermed; det var Trudsholm-Affæren.

Deuntzer: Jeg maa i Anledning af de fremkomne Ytringer gøre opmærksom paa, at det, som jeg bemærkede om mit Kendskab til Alberti, ligger 25 Aar forud for, at han blev Minister. Da manudcerede jeg ham, det vil sige: læste Jura med ham, og det bestaar i, at man hører Manden i Jura og giver ham Forklaringer, men derved bliver der ikke Lejlighed til at kende Manden nærmere. Det er under disse Samtaler, han ogsaa har sagt dette, som jeg kun ansaa som en Bravade: „Jeg kender ingen anden Moral end Straffeloven.“ Men jeg vil kun meddele det ærede Medlem, at hvis jeg skulde holde fast paa alle de Bravader, jeg har hørt unge Mennesker fremsætte for 25 Aar siden, saa fik disse unge Mennesker meget at svare til. Det ærede Medlem skulde vide, hvor mange Fritænkere og Kongemordere der var blandt Folk i den Alder, men som dog ere blevne Samfundsstøtter. Men en Ting tror jeg dog, jeg kan blive enig med det ærede Medlem om, naar vi tænke lidt nærmere over det: Er det ikke et Misbrug af det danske Sprog at sige, at jeg har kendt en Mand fra hans Ungdom, naar jeg har kendt ham i den Tid, jeg manudcerede ham, men derefter aldeles ikke i 25 Aar? Er det rigtigt at sige, at jeg har kendt ham fra hans Ungdom, fordi jeg, som det fremgaar af, hvad jeg har sagt, har kendt ham som Lærer ret flygtigt, men ikke videre? Jeg tror ikke, jeg kan sige, jeg derved har lært ham at kende.

Ved samme Lejlighed maa jeg bemærke, at det gør mig ondt, at den Sætning, som jeg har fremsat, nemlig, at de sagkyndige skulde give Raad, men ikke raade, kan finde Misbilligelse hos det ærede Medlem. Det er jo dog saa sandt som noget. Ifald det skulde være anderledes, ifald det skulde